

Primljen 18. 2. 2008.

PRIKAZ ZBORNIKA *TEMPO D'INCONTRI*

Vesna Deželjin*

Filozofski fakultet, Zagreb

Tempo d'Incontri. Atti dei seminari «Tempus» JEP 18101-2003

ur. Anastasija Gjurčinova i Vanna Zaccaro

Univerzitet «Sveti Kiril i Metodij» u Skopju, Filološki fakultet «Blaže Koneski»,
Skopje, 2007., 590 str.

Zbornik naslovljen *Tempo d'Incontri* Zlobuhvaća 57 radova koji se razdjeljuju u tri dijela naslovljena *Nuove tendenze e nuovi curricula nell'insegnamento della lingua e della letteratura italiana*, zatim *Seminario internazionale sulla traduzione te Studi italiani e il sistema universitario europeo*. Svaki od dijelova zapravo je zabilježba sastanaka, odnosno skupova održanih u okviru međunarodnoga znanstvenog projekta Tempus JEP 18101-2003 koji je trajao od 1. rujna 2004. do 28. veljače 2007. godine. Opći je cilj projekta bio poboljšati kvalitetu studija talijanistike na Sveučilištu «Sveti Kiril i Metodij» u Skopju, i to u skladu s europskim sveučilišnim modelom. Ostvarenje projekta omogućila je suradnja između četiriju sveučilišta, Sveučilišta u Skopju (korisnik projekta), Sveučilišta u Bariju (glavni oslonac i davatelj) te dodatnih partnera, Sveučilišta «Aristotel»

iz Soluna i «Katoličkog sveučilišta» u Eichstättu. Jedna od zadaća projekta bila je i organizacija četiriju seminara, a u Zborniku se nalaze izlaganja održana na prvom i četvrtom skupu u Skopju (27. - 28. listopada 2005. i 22. - 23. veljače 2007.) te na trećemu u Bariju (30. - 31. svibnja 2006.).

U prvom dijelu Zbornika (devet naslova), onom koji govori o novim nastojanjima i novim sveučilišnim programima u poduci talijanskoga jezika i književnosti, nalaze se radovi nastavnika na skopskoj talijanistici. A. Saržoska daje opći pregled programa studija talijanistike u Skopju, Lj. Uzunović govori o kolegijima iz književnosti na istom studiju, L. Guido Srempf o potrebi povratka ne samo supostavnog pristupa u poduci jezika nego uvođenja kolegija *Kontrastivna analiza*, a R. Ivanovska-Naskova o elektroničkim korpusima koji su pogodni za uporabu u

* Vesna Deželjin, Filozofski fakultet, Zagreb; e-mail: vdezelji@ffzg.hr

kolegijima iz stilistike, sociolingvistike itd.

U istoj se skupini nalaze dva rada Zosi Zografidou iz Soluna (prvi govori o prodoru, recepciji i odrazu talijanske književnosti u Grčkoj, a drugi daje pregled prijevoda romana E. De Amicisa *Il cuore* na grčki, pri čemu nije jasno zašto autorica spominje engleske prijevode istoga djela, dok istodobno nema riječi o prijevodima na ostale, barem svjetske jezike), članak R. Stefanellija o zbirci pjesama *Ossi di seppia* književnika E. Montalea, rad V. Zaccaro *Racontare/raccontarsi: pratiche di scritture al femminile. Le scrittrici italiane* i tekst A. Gjurčinova *L'immagine degli italiani nella letteratura macedone*.

Drugi dio, u kojemu se nalazi 21 rad, prikaz je skupa održanoga u Bariju i može se podijeliti u nekoliko podskupina. U prvoj, naslovljenoj *Teoria della traduzione*, nalazi se članak V. Intonti *Sviluppi della ricerca nell'ambito dei «Translation Studies»* (zanimljiv zbog spominjanja, između ostaloga, i etičkih problema prijevoda), M. T. Jacquet *De ka surdétermination*, A. Ponzia *Ipertesto e traduzione* te S. Petrilli *Teoria dei segni e traduzione* (zanimljiv zbog obrazloženja što sve prijevod nije).

U drugoj podskupini, *Letteratura e traduzione*, nalaze se članci R. Stefanellija o uspješnosti Angela Crespa u prevođenju *Božanstvene komedije*, L. Sebastija o izdanju Danteove *Monarhije* u Baselu 1559. godine, W. Wehle u kojemu se govori o recepciji Dantea u njemačkom govornom području (*Dante tedesco o il cerchio non si chiude*), Z. Zografidou koja se pita *A cosa serve la traduzione letteraria?*, A. Gjurčinova *Come tradurre i classici: Dante, Petrarca e Ariosto nelle traduzioni*

(gdje spominje makedonske prevoditelje spomenutih autora) te E. Catalana *Le figure dell'ombra: un tango delle trasformazioni e delle parvenze* o nekoliko Pirandellovih tekstova koji su međusobno povezani temom tanga.

Treća podskupina, *Pratiche della traduzione*, okuplja članke koji govore o nekim načelnim i praktičnim teškoćama s kojima se prevoditelji susreću. Tu je rad skupine autora, H. Whitakera, E. Kassapi, M. Myroniadou i A. Bianchi, pod naslovom *L'uso delle traduzioni nell'insegnamento e nella ricerca accademica* (koji govori o uporabi intralingvalnog i interlingvalnog prijevoda u pristupanju književnim tekstovima), članak C. Zillija *Tradurre Castillejo traduttore*, P. Zaccarija *Tradurre confini* (o istraživanjima u području prozvanom «Border Studies»), L. Guida Srempfa *Interferenze lessicali nella traduzione: macedone ed italiano a confronto* i rad A. Taronna *La traduzione come pratica dialogica sessuata* koji govori o ženskim prevoditeljicama u 16. stoljeću.

Četvrti dio ovoga dijela Zbornika, koji je posvećen prijevodima u sveučilišnim programima (*La traduzione nei nuovi curricula*), donosi radove P. Mazzotta *La competenza interculturale nella didattica della traduzione microlinguistica* (u kojem naglašava važnost interkulturalne kompetencije), A. Sarzoska *La traduzione nell'ambito dei nuovi curricula alla Facoltà di Filologia «Blaže Koneski» di Skopje* i Polyxeni N. Kanellidadou *L'insegnamento dell'interpretazione: proposte metodologiche*. Naposljetku, u petomu dijelu, koji je posvećen praktičnim iskustvima u prevođenju, nalaze se radovi F. Schirosija (*Come ho tradotto*

«*Les Orientales*» di Vicotr Hugo), Lj. Uzunović (*come ho tradotto Calvino*) i F. Buone (*Esperienze di un traduttore di poesia*, s primjerima njemačkih pjesnika F. Hardekopfa i G. Kolmar).

Treće poglavlje Zbornika donosi radove sudionika (njih 27) posljednjega znanstvenog susreta organiziranoga u okviru istoga projekta, a podijeljeno je također u tri tematska kruga, osim uvodnoga dijela u kojemu je A. Gjurčinova dala prikaz projekta (*Il progetto Tempus JEP 18101 – 2003: attività, realizzazioni, risultati*), a A. Saržoska pokazala nacrt novih programa studija (*I nuovi curricula: proposte per un nuovo modello di Studi Italiani*). Prvi tematski krug posvećen talijanskoj kulturi okupio je radove R. Campe (*Profilo della cultura italiana*), P. Guaragnelle (*«Costumato e piacevole e di belle maniere» . in margine al Galateo di Giovanni della Casa*), M. Mazza (*Il Corso di laurea in Lingua e Letteratura italiana presso l'Università di Skopje, nell'ambito delle linee di politica culturale del Ministero degli Affari Esteri italiano*), P. Koprde (*Brevi corsi interculturali nei programmi di studio a Nitra*), V. Deželjin (*Cultura e civiltà italiana percepita dagli studenti di italianistica a Zagabria*), Z. Zografidou (*Il sonetto italiano e la sua risonanza in Grecia*), A. Žabjek (*Dante padre della letteratura mondiale: esempio sloveno*), N. Kitanovskog (*Le traduzioni della letteratura macedone in lingua italiana*), C. Evangelou (*Scambiando elementi socioculturali – itinerari europei nella narrativa italiana contemporanea*, u kojemu se govori o odrazima u suvremenomu talijanskom romanu jedne od mogućih podvojenosti kada se govori o Europi, a to je dio u Europskoj Uniji i onaj

izvan nje), te, naposljetku, T. Filipovska o prisustvu talijanskoga slikarstva i arhitekture u programima Odsjeka za povijest umjetnosti i arheologije na Filozofskom fakultetu u Skopju.

U podskupini koja je bila posvećena talijanskoj književnosti i odgojnim modelima u dječjoj književnosti našli su se radovi R. Stefanellija (*Gianni Rodari: fra ideologia e formazione*), M. Pagliara (*«Cuore» di Edmondo De Amicis: un progetto pedagogico*), A. Cerbo (*L'attenzione di Giacomo Leopardi per il mondo dell'infanzia*), V. Zaccaro (*Marcovaldo: un libro per bambini?*), S. Roić (*La letteratura per l'infanzia della Comunità italiana in Croazia*), M. Schwarzea (*Ridimensionamento – per una lettura di Italo Calvino in una visuale della «Kulturkritik»*), K. Boubara (*Modelli educativi e momenti di riflessione da «Storie Allegre di Carlo Collodi»*), S. Glavaš (*Luciano Morpurgo Spalatino: «Quando ero fanciullo»*), kao i zajednički članak A. Gjurčinova i I. Talevska (*«Pinocchio», «Cuore» e «Marcovaldo» nelle traduzioni macedoni*).

Treća podskupina, pod naslovom *Lingua italiana (glottodidattica, linguaggi settoriali)*, okuplja radove opće-jezičnih tema. U. Rinaldi dotaknuo je problem govornoga talijanskog (*L'italiano parlato nell'insegnamento universitario all'estero*), R. Nikodinovska zanima se ocjenjivanjem didaktičkih prijevoda (*La valutazione della traduzione nella didattica delle lingue straniere*), M. Colotti pokazala je da talijanska gastronomija može biti izuzetno originalan izvor za podučavanje talijanskoga jezika, a L. Guido Srempf kako iskoristiti reklame u procesu poučavanja, dok je A. Christodoulou to

isto pokazala na primjeru slikovnog materijala. Naposljetku, R. Ivanovska-Naskova pozabavila se programskim analizama jezičnih korpusa i jezicima struke (*I programmi di analisi di corpora linguistici e i linguaggi settoriali*).

